

CONEXIUNI STATISTICO-ECONOMICE ȘI METODE ÎN PROCESUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI

Valeriu DOGA, dr. hab., prof. univ., IEFS
Cristina VOLÎNCIUC, cerc. șt., IEFS
Iulita BÎRCĂ, cerc. șt. stag., IEFS

The article presents the possibility to use the statistic and economic linkages during the study process and systemic analysis, which is considered to be a research methodology of the complex issues, that can be solved through simplification of the solvable problems and use of scientific methods.

În articol se arată posibilă utilizarea conexiunilor statistico-economice în procesul de studii și analiză sistemică care se consideră ca o metodologie de cercetare a problemelor complexe, rezolvate prin simplificarea lor și abordarea metodelor științifice.

Cuvinte cheie: *legături statistico-economice, fenomene economice, studierea proceselor, modele de cercetare, analiza sistemică.*

Apariția conexiunilor proceselor și fenomenelor în activitatea economică poate fi considerată ca subiect al cercetărilor statistico-economice ale acestora. Studiarea legăturilor proceselor și fenomenelor economice cu obținerea rezultatelor este mai sigură prin abordarea sistemică de studii ale fenomenelor selectate, argumentate, concretizate pentru cercetare.

Abordarea sistemică se subînțelege ca o direcție metodologică prin utilizarea ei în studii și știință cu scopul elaborării modelelor de cercetare și construirea modelelor fenomenelor cercetate.

Aplicarea în cercetări a abordărilor sistemice a oricare problemă, inclusiv cele complexe necesită o privire prin prisma unui sistem integrat ca un sistem cu acțiune reciprocă în toate elementele structurale, între care există legături determinate, precis stabilite. Pentru studiarea legăturilor statistico-economice se utilizează diverse sisteme, care, după complexitatea lor, sunt clasificate în **simple și complicate**.

Sistemele care sunt selectiv pronunțate pentru studiarea legăturilor statistico-economice au proprietăți principale, din care mai des utilizate pot fi: obiectivitatea, constructivitatea, exactitudinea, integritatea, dinamica, adaptivitatea, direcționate cu un scop clar.

Analiza sistemică se consideră ca o metodologie a cercetărilor analitice ale problemelor complexe, scopul cărora este de a le simplifica în probleme rezolvabile.

Cercetarea legăturilor și dependenței necesită o exprimare cantitativă în formă matematică prin cifre, scheme, diagrame etc. Finalizarea cercetării legăturilor statistico-economice se efectuează prin expresie matematică, care modelează aceste legături.

Cercetările economice în esență necesită utilizarea metodelor ca mijloc de atingere a scopului. În cercetările economice, de regulă, sunt cunoscute și larg utilizate metodele: istorică, monografică, statistico-economică de bilanț, economico-matematică, sociologică, experimentală, constructivă etc.

Din metodele cercetărilor, pentru studiarea legăturilor de bază se consideră metoda statistico-economică. Această metodă se utilizează pentru studiarea multilaterală a dezvoltării fenomenelor economice prin întrebuintarea și prelucrarea informației cu aplicarea procedurilor, precum: *grupările, calculul mărimilor medii, analiza rândurilor dinamice și variabile, construcție grafică, corelare, analiza factorială, indexarea și altele.*

Metoda de bilanț dă posibilitate de a analiza și planifica un raport necesar al fenomenelor diverse. Baza acestei metode rămâne analiza nivelului inițial, utilizarea normativelor, coeficiente de bilanț al legăturilor reciproce etc.

O importantă metodă utilizată frecvent și foarte răspândită pentru analiza datelor statistice în masă este gruparea economică. Gruparea statistico-economică a materialelor se efectuează pentru rezolvarea sarcinilor importante, cum ar fi: *tipurile fenomenelor economice, structurile și mișcările structurilor, analiza legăturilor reciproce și interdependența fenomenelor și proceselor în economie.*

În utilizarea metodelor de cercetare a fenomenelor economice poate fi utilizată metoda grupărilor sub diverse aspecte conform unei clasificări stabilite (Tabelul 1).

Tabelul 1. Clasificarea grupărilor economice

Caractere	Genuri grupării
Scopul grupării	1. Tipologice 2. Structurale 3. Analitice
Caracterul genului de grupare	1. Calitative 2. Cantitative
Numărul caracterelor luate la grupare	1. Simple 2. Combinate
Mărimea intervalului	1. Interval similar 2. Interval inegal 3. Interval special
Transparența intervalelor	1. Cu interval deschis 2. Cu interval închis
Cantitatea regrupărilor	1. Primară 2. Secundară

Sursa: [1].

Cercetarea rândurilor dinamice se constată prin momentele de termin și nivel. Rândurile dinamice, ca și grupările economice, sunt clasificate și pot fi controlate după comparabilitatea nivelurilor teritoriale, momentul înregistrării, cuprinsul obiectelor, metodicii calculului ([2]. p.28-29). Se utilizează în cercetările statistice metoda de studiere a fenomenelor economice prin utilizarea indicatorilor speciali, cum ar fi metoda indicilor. În statistică sunt utilizați practic 4 cele mai răspândite metode ale indicilor: Laspeiresa; Pașe; Edjursa; Fișer, calculul căruia este însoțit cu formule speciale.

Din procedee importante pentru studiile legăturilor economice reciproce este analiza corelativă, care are o aplicare largă în practica statisticii și analiza economică.

Toate metodele utilizate în cercetările statistice pentru studiile fenomenelor economice au și unele lacune, care nu pot influența semnificativ aprecierea respectivă a acestora.

În practica cercetărilor statistico-economice, BNS elaborează principiile metodologice de bază privind efectuarea cercetărilor cu aplicarea metodelor de calcul și tehnica electronică respectivă. Ca exemplu, la cercetarea activității agricole a micilor producători agricoli în Republica Moldova BNS aplică principiile metodologice de bază elaborate, aprobate și realizate de studiul statistic al activității agricole.

Scopul final al cercetării selective este obținerea informației complexe autentice privind activitatea categoriei nominalizate de producători agricoli, inclusiv caracteristica sectorului de teren, existența animalelor și păsărilor, volumul producției obținute, mărimea și structura consumurilor și cheltuielilor privind producția agricolă, structura utilizării producției agricole, veniturile primite din activitatea agricolă.

Cercetarea selectivă în agricultură, realizată cu periodicitate trimestrială, este bazată pe:

- a) aplicarea metodelor statistico-matematice pentru:
 - determinarea cercului de gospodării ale populației și celor țărănești (de fermier), cuprinse în studiu (eșantionul);
 - prelucrarea și extinderea datelor obținute asupra întregii totalități de gospodării;
- b) obținerea datelor de la gospodării prin efectuarea investigațiilor de către interviuatori – persoane angajate și special instruite pentru efectuarea acestor lucrări;
- c) înregistrările (evidența) efectuate sistematic în gospodăriile supuse cercetării de bază și cercetării veniturilor și cheltuielilor aferente producției agricole privind cheltuielile efectuate la procurarea mărfurilor și serviciilor pentru producerea producției agricole, recolta și producția animalieră obținută, utilizarea producției pe parcursul perioadei de raport, soldurile de producție ș.a.;
- d) cercetarea gospodăriilor pe parcursul unui an cu rotația trimestrială a acestora.

Colectarea datelor de la gospodăriile incluse în cercetare se efectuează prin metoda chestionării populației de către operatori de interviu în baza instrumentarului respectiv (chestionarelor, normelor metodologice privind completarea acestora și instrucțiunilor pentru interviuatori).

Completarea chestionarelor cercetării trimestriale se efectuează de către operatori de interviu, în baza datelor lunare colectate pe parcursul vizitării gospodăriilor cercetate. Completarea chestionarelor cercetărilor unice (din iunie și decembrie) se efectuează în timpul interviuării gospodăriilor.

După primirea datelor cercetării, acestea sunt supuse controlului logic, aritmetic și prelucrării electronice.

Informația vizând veniturile și cheltuielile aferente activității agricole se utilizează în calculele indicatorilor macroeconomici pe agricultură: a producției brute de bunuri și servicii, a consumului intermediar și a valorii adăugate în agricultură, la elaborarea bilanțelor resurselor alimentare etc. [2. p. 6-7].

O direcție de cercetări statistico-economice comparativ nouă în activitate științifică este statistica științei și inovațiilor, care are un capitol și metodologie specială. La moment acest domeniu se află la etapa de cercetări fundamentale în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică.

Referințe bibliografice:

1. A.F. Grișin și alții „statistice în economie”, Rostov pe Don, „Fenix”, 2005;
2. BNS „Activitatea agricolă a micilor producători agricoli în Republica Moldova în 2011” , Chișinău, 2012;
3. BNS „Recensământul general agricol 2011”, Chișinău, 2011;
4. Anuarul Statistic al Republicii Moldova, p. 564, Chișinău, 2011.